

Dementiemonitor Mantelzorg 2018

Regionaal rapport

Mantelzorgers over ondersteuning, zorg, belasting en de impact van mantelzorg op hun leven

Regio Midden-Brabant

NIVEL
Kennis voor betere zorg

Dementiemonitor Mantelzorg 2018

Regionaal rapport

Mantelzorgers over ondersteuning, zorg, belasting en de impact van mantelzorg op hun leven

Regio Midden-Brabant

Iris van der Heide (Nivel)
Claire Aussems (Nivel)
Susanne van den Buuse (Alzheimer Nederland)
Anneke L. Francke (Nivel)

Alzheimer Nederland
Stationsplein 121
Postbus 2077
3800 CB Amersfoort
<http://www.alzheimer-nederland.nl>
info@alzheimer-nederland.nl
Telefoon 033 - 303 25 02

<http://www.nivel.nl>
nivel@nivel.nl
Telefoon 030 - 272 97 00
Fax 030 2 729 729

©2018 NIVEL, Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het NIVEL te Utrecht. Het gebruik van cijfers en/of tekst als toelichting of ondersteuning in artikelen, boeken en scripties is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoud

	Samenvatting en aanbevelingen	4
1	Inleiding	6
1.1	Achtergrond	6
1.2	Werving en respons	6
1.3	Leeswijzer	7
1.4	Achtergrondkenmerken van mensen met dementie en hun mantelzorgers	8
2	Impact op het sociale leven	10
2.1	Impact van mantelzorg op het onderhouden van sociale contacten	10
2.2	Eenzaamheid onder mantelzorgers	11
3	Zorgbelasting	12
3.1	Feitelijke zorgbelasting	12
3.2	Ervaren zorgbelasting	13
4	Positieve ervaringen van mantelzorgers	14
5	Ontvangen en gewenste ondersteuning en zorg	15
5.1	Ondersteuning door sociale netwerk en dementievriendelijkheid omgeving	15
5.2	Professionele ondersteuning en zorg	16
5.3	Meest noodzakelijke professionele ondersteuning en zorg	18
6	Waardering voor ondersteuning en zorg	19
6.1	Totale aanbod aan ondersteuning en zorg	19
6.2	Casemanagement dementie	21
6.3	Intramurale zorg	24
	Bijlage 1: Postcodegebieden vallend onder regio Midden-Brabant	25

Samenvatting en aanbevelingen

Hoe gaat het met mantelzorgers van mensen met dementie in regio Midden-Brabant? Wat valt op in positieve of negatieve zin? Hoe 'scoort' regio Midden-Brabant in vergelijking met het landelijk totaal? De antwoorden op deze vragen vindt u in de samenvatting hieronder en uitgebreider in de rest van het rapport. In regio Midden-Brabant waren 77 vragenlijsten beschikbaar voor analyse. In Bijlage 1 staan de postcodegebieden die onder deze regio vallen.

Samenvatting

Impact op het sociale leven

- 12% van de mantelzorgers voelt zich eenzaam (landelijk 14% en in de Nederlandse bevolking 7%).
- 40% heeft minder sociale contacten dan voorheen (landelijk 38%). Bij 22% is de kwaliteit van de sociale contacten verslechterd (landelijk 23%).

Zorgbelasting

- 63% van de mantelzorgers zorgt dagelijks of continu voor de naaste (landelijk 50%). Dit is hoger dan het landelijk totaal.
- 63% voelt zich sterk belast (tamelijk, zwaar, zeer zwaar of overbelast) (landelijk 52%). Ook dit is hoger dan het landelijk totaal.

Positieve ervaringen van mantelzorgers

- 88% geeft aan dat zij ook genieten van de leuke momenten met hun naaste (landelijk 90%).
- Bij 88% geeft het verrichten van zorgtaken hen voldoening (landelijk 77%).

Hoe dementievriendelijk is de omgeving?

- Bij 61% van de mantelzorgers komt de zorg vooral op hen neer (landelijk 47%). Dat is hoger dan het landelijk totaal.
- 86% van de mantelzorgers zegt dat de directe omgeving meestal hulp biedt wanneer zij daar om vragen (landelijk 78%).
- 35% van de mantelzorgers krijgt ongevraagd hulp vanuit hun sociale omgeving (landelijk 29%).
- 81% van de mantelzorgers geeft aan dat hun directe omgeving voldoende begrip toont voor de situatie van hun naaste (landelijk 76%).

Professionele ondersteuning en zorg: gebruik

- Meest gebruikte vormen van professionele ondersteuning en zorg binnen uw regio:
  1. Casemanagement dementie
  2. Informatie en voorlichting
  3. Activiteiten voor mijn naaste
  4. Hulp bij het huishouden

- Meest noodzakelijke vormen van ondersteuning en zorg om het thuis vol te kunnen houden:
  1. Activiteiten voor mijn naaste
  2. Casemanagement dementie
  3. Hulp bij het huishouden
  4. Hulp bij persoonlijke verzorging en verpleging

Professionele ondersteuning en zorg: oordeel

- Mantelzorgers waarderen het totale aanbod aan zorg en ondersteuning met gemiddeld een 7,2 (landelijk 7,4 op basis van ongecorrigeerde data).

Casemanagement

- 79% van de mantelzorgers met een thuiswonende naaste heeft een casemanager (landelijk 81%). 29% is niet gewezen op hun recht op een casemanager (landelijk 30%).
- De huisarts neemt in 27% van de gevallen het initiatief om casemanagement te starten (landelijk 38%). Dit is minder dan landelijk het geval. De mantelzorger neemt zelf initiatief in 27% van de gevallen (landelijk 20%).
- Mantelzorgers waarderen de casemanager gemiddeld met een 8,4 (landelijk 8,1).
- Continuïteit: 93% van de mantelzorgers gaf aan afgelopen jaar één vaste casemanager te hebben gehad (landelijk 91%).

Intramurale zorg

- Helaas is in regio Midden-Brabant de respons op dit onderdeel niet hoog genoeg om de resultaten weer te kunnen geven.

Achtergrond van de mantelzorgers

- 69% is vrouw (landelijk 72%), 31% is man (landelijk 28%).
- 36% is jonger dan 65 jaar (landelijk 54%), 62% is tussen de 65 en 84 jaar (landelijk 44%) en 1% is 85 jaar of ouder (landelijk 3%). Mantelzorgers in regio Midden-Brabant zijn dus relatief oud.

Aanbevelingen van Alzheimer Nederland voor het gebruik van de uitkomsten

Dit rapport is geen doel, maar een middel. Een middel om de ondersteuning en zorg voor mensen met dementie en hun mantelzorgers te verbeteren. Hoe kunnen de uitkomsten van de Dementiemonitor Mantelzorg hiervoor worden ingezet? Gemeenten, dementieketens, zorgverzekeraars, zorgaanbieders, zorgkantoren en andere relevante partijen in regio Midden-Brabant kunnen de uitkomsten gebruiken om te toetsen hoe de dementiezorg en -ondersteuning er in hun regio voor staat. Hoe gaat het met de mantelzorgers? Welke ondersteuning en zorg hebben zij nodig om het thuis langer vol te houden? Hoe dementievriendelijk zijn de gemeenten in de regio Midden-Brabant? Hoe beoordelen mantelzorgers de zorg voor hun naaste in een zorginstelling? De Dementiemonitor Mantelzorg biedt een meetlat waaraan gemeenten, dementieketens, zorgaanbieders, zorgkantoren hun aanbod en verbeterprogramma's kunnen toetsen.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Voor u ligt het regionale rapport van de Dementiemonitor Mantelzorg 2018 van de regio Midden-Brabant. Deze monitor is net als in voorgaande jaren uitgevoerd door het Nivel met subsidie van en in nauwe samenwerking met Alzheimer Nederland.

De peiling van de Dementiemonitor Mantelzorg heeft plaatsgevonden in de periode maart tot en met juni 2018. Er is gemeten hoe mantelzorgers de zorg voor hun naaste met dementie ervaren, hoe zij de ondersteuning door hun sociale netwerk ervaren, van welke professionele hulp en zorgvoorzieningen ze gebruikmaken en hoe ze deze zorg beoordelen.

In dit rapport staan de uitkomsten van de Dementiemonitor Mantelzorg beschreven, op basis van de mantelzorgers die binnen uw regio deelnamen. Tevens zijn de uitkomsten binnen uw regio één op één vergeleken met de uitkomsten van de totale steekproef, zoals uitvoerig beschreven in de landelijke rapportage. Dit geeft een beeld van de situatie binnen uw regio in vergelijking met de rest van Nederland.

De resultaten zoals beschreven in deze regionale rapportage bieden u als belangbehartiger, ketenregisseur, manager van een zorginstelling of andere ketenpartner, handvatten voor het verbeteren van de ondersteuning voor mensen met dementie en hun mantelzorgers.

Indien u geïnteresseerd bent in de gebruikte methoden of in de landelijke resultaten van de Dementiemonitor Mantelzorg, dan verwijzen wij u graag naar de landelijke rapportage, die te downloaden is van de website van het Nivel:

https://www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/Dementiemonitor_2018.pdf.

1.2 Werving en respons

Mantelzorgers zijn op diverse manieren geworven voor deelname aan de Dementiemonitor Mantelzorg:

- Vrijwilligers van de afdelingen van Alzheimer Nederland en diverse zorgaanbieders (zoals casemanagers, medewerkers van de dagopvang, en medewerkers van verpleeg- en verzorgingstehuizen) deelden schriftelijke vragenlijsten en flyers uit aan mantelzorgers of legden deze neer op plekken waar mantelzorgers komen (Alzheimer Cafés, verpleeghuizen). De flyers bevatten een link naar de online vragenlijst.
- Via diverse communicatiekanalen, zoals social media, eigen websites en berichten in lokale kranten, werden mantelzorgers geattendeerd op de mogelijkheid om online de vragenlijst in te vullen via de link www.dementiemonitor.nl. Mantelzorgers konden ook zelf een schriftelijk exemplaar opvragen.
- De vragenlijst werd online afgenomen bij de mantelzorgers van het Alzheimerpanel van Alzheimer Nederland.

In totaal zijn 4459 ingevulde vragenlijsten van mantelzorgers meegenomen in de analyses. In uw regio waren 77 vragenlijsten beschikbaar voor analyse. Regiorapportages worden opgesteld bij een minimum van 30 ingevulde vragenlijsten.

1.3 Leeswijzer

Toelichting op de tabellen en figuren:

- De cijfers binnen uw regio worden afgezet tegen het **landelijk totaal**.
- Voor sommige onderdelen is alleen gekeken naar de ervaringen van mantelzorgers van een naaste die niet in een zorginstelling woont en voor andere onderdelen is juist alleen gekeken naar antwoorden van mantelzorgers van een naaste die wel in een zorginstelling woont.
- Soms komen de totalen niet precies op **100%** uit. Dit kan komen door afrondingsverschillen of doordat respondenten meerdere antwoorden konden aankruisen. Ook kan het zijn dat percentages hierdoor met 1% verschillen van het percentage dat vermeld staat in de landelijke rapportage.
- **n** = het aantal mantelzorgers dat de vraag heeft beantwoord.
- De aanduiding (**n = 30/3257**) betekent het volgende: het eerste getal geeft altijd weer hoeveel mantelzorgers uit uw regio de betreffende vraag hebben beantwoord (in dit voorbeeld zijn dat er 30). Het tweede getal geeft altijd weer hoeveel mantelzorgers van het hele onderzoek (landelijk totaal) deze vraag hebben beantwoord (in dit voorbeeld zijn dat er 3257).
- In de **legenda** van de figuren (naast de figuur) ziet u de antwoordcategorieën van de betreffende vraag staan. Deze corresponderen met de balken in de figuur.

1.4 Achtergrondkenmerken van mensen met dementie en hun mantelzorgers

Wie zijn de mantelzorgers van mensen met dementie die aan de monitor deelnamen? Tabel 1.1 laat de achtergrondkenmerken zien van de mantelzorgers die in uw regio deelnamen aan de monitor, met daarnaast de achtergrondkenmerken van de totale groep deelnemende mantelzorgers. Tabel 1.2 laat de achtergrondkenmerken zien van de mensen met dementie waarvoor de deelnemende mantelzorgers zorgen, zowel landelijk weergegeven als voor uw regio.

Tabel 1.1 Achtergrondkenmerken van **mantelzorgers**

Achtergrondkenmerken	<i>Uw regio</i>	<i>Landelijk totaal</i>
	<i>in %</i>	<i>in %</i>
Geslacht (n = 77/4449)		
Man	31%	28%
Vrouw	69%	72%
Leeftijd (n = 77/4439)		
Jonger dan 65	36%	54%
65 t/m 84	62%	44%
85 jaar en ouder	1%	3%
Relatie tot de naaste met dementie (n = 77/4425)		
Partner	65%	47%
(Schoon)dochter/(schoon)zoon	25%	43%
Andere familieleden	5%	6%
Vriend(in), kennis, buren	3%	2%
Anders (bijvoorbeeld ex-partners, ouders van vrienden)	3%	2%

Tabel 1.2 Achtergrondkenmerken van **personen met dementie**

Achtergrondkenmerken	<i>Uw regio</i>	<i>Landelijk totaal</i>
	<i>in %</i>	<i>in %</i>
Geslacht (n = 77/4432)		
Man	52%	43%
Vrouw	48%	57%
Leeftijd (n = 77/4443)		
Jonger dan 65 jaar	3%	6%
65 t/m 84 jaar	92%	67%
85 jaar en ouder	5%	27%
Leefsituatie (n = 77/4431)		
Alleenwonend	18%	24%
Samenwonend met partner	68%	48%
Samenwonend met partner en kind(eren)	0%	2%
In verpleeg- of verzorgingshuis	13%	24%
Inwonend bij kind(eren)	0%	1%
Anders	1%	1%
Woont de naaste in huis bij de mantelzorger? (n = 77/4441)		
Ja	62%	42%
Nee	38%	58%

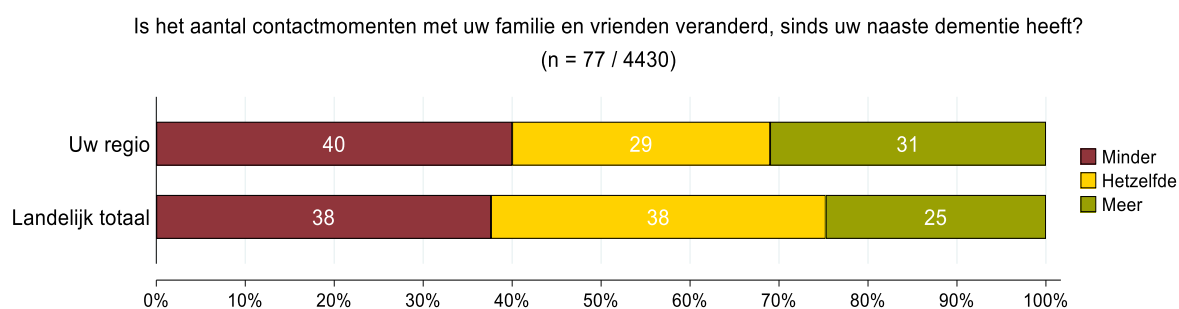
2 Sociale leven van mantelzorgers

Dit hoofdstuk laat zien wat de impact is van mantelzorg op het sociale leven van mantelzorgers. Cijfers over sociale contacten en eenzaamheid onder mantelzorgers binnen uw regio worden afgezet tegen de totale groep mantelzorgers die meedeed aan de Dementiemonitor Mantelzorg.

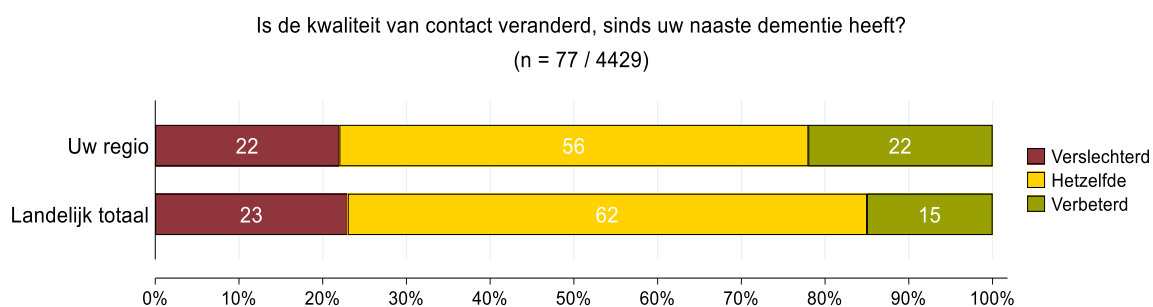
2.1 Impact op het onderhouden van sociale contacten

Wat is de impact van mantelzorg op het aantal contactmomenten met familie en vrienden en op de kwaliteit ervan? Figuur 2.1 laat zien hoe het aantal contactmomenten met familie en vrienden is veranderd, sinds de naaste dementie heeft. In Figuur 2.2 is te zien hoe de kwaliteit van deze contactmomenten is veranderd.

Figuur 2.1 Impact van mantelzorg op het aantal contactmomenten met familie en vrienden

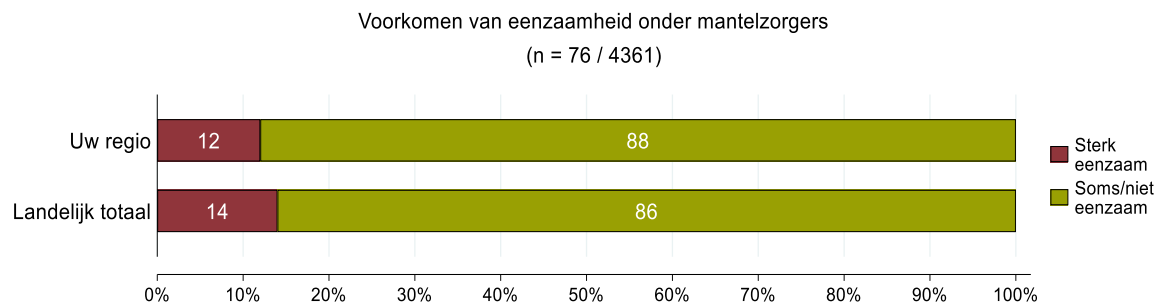
Figuur 2.2 Impact van mantelzorg op de kwaliteit van contacten met familie en vrienden

2.2 Eenzaamheid onder mantelzorgers

Naast de impact van mantelzorg op de kwaliteit en kwantiteit van contactmomenten met familie en vrienden, hebben we gemeten in hoeverre eenzaamheid voorkomt onder mantelzorgers van mensen met dementie. Figuur 2.3 laat zien hoeveel mantelzorgers zich eenzaam voelen binnen uw regio ten opzichte van het landelijk totaal.

Figuur 2.3 Voorkomen van eenzaamheid onder mantelzorgers

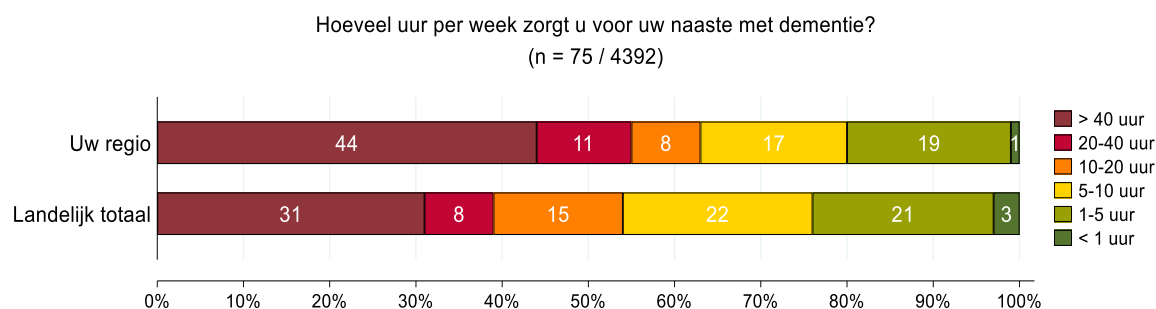
3 Zorgbelasting

In dit hoofdstuk wordt de feitelijke en de ervaren zorgbelasting onder de mantelzorgers van mensen met dementie weergegeven. Zoals in de andere hoofdstukken, wordt de zorgbelasting onder mantelzorgers binnen uw regio afgezet tegen de totale groep mantelzorgers die meedeed aan de Dementiemonitor Mantelzorg.

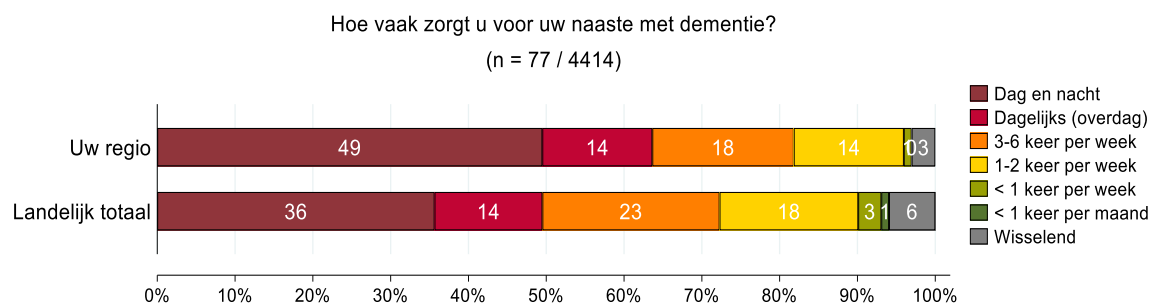
3.1 Feitelijke zorgbelasting

Figuur 3.1 en 3.2 laten zien hoeveel uren en hoe vaak mantelzorgers binnen uw regio zorgen voor hun naaste. Dit noemen we de feitelijke zorgbelasting van mantelzorgers.

Figuur 3.1 Feitelijke zorgbelasting uitgedrukt in uren per week

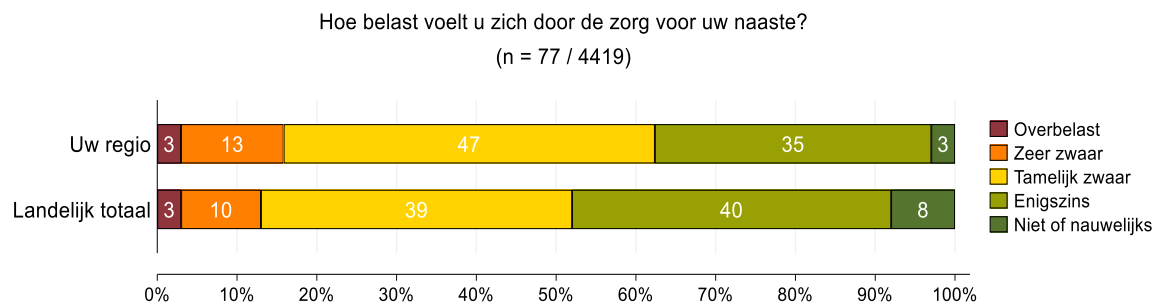
Figuur 3.2 Feitelijke zorgbelasting uitgedrukt in keren per week of maand

3.2 Ervaren zorgbelasting

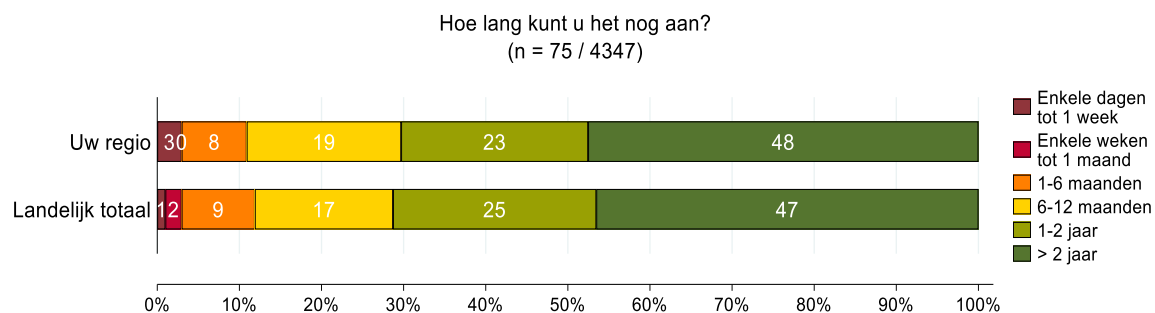
Figuur 3.3 laat zien hoe belast mantelzorgers in uw regio zich voelen in vergelijking met de totale groep mantelzorgers. We spreken van overbelasting wanneer een mantelzorger aangeeft zeer zwaar of overbelast te zijn.

Figuur 3.3 Ervaren zorgbelasting van mantelzorgers

Een andere manier om te meten hoe belast mantelzorgers zich voelen, is hun volhoudtijd: hoe lang denken ze de zorg nog vol te kunnen houden wanneer de situatie onveranderd blijft? De uitkomsten van deze vraag staan in Figuur 3.4.

Figuur 3.4 Als uw situatie als mantelzorger blijft zoals die nu is, hoe lang kunt u het dan nog aan

4 Positieve ervaringen van mantelzorgers

Mantelzorg kan als zwaar worden ervaren, maar kan ook positieve ervaringen met zich mee brengen. We hebben mantelzorgers daarom gevraagd in hoeverre zij positieve ervaringen hebben met het verlenen van mantelzorg. Tabel 4.1 laat percentages zien van mensen die het binnen uw regio eens zijn met stellingen over positieve ervaringen, afgezet tegen de percentages van de totale groep mantelzorgers die meedeed aan de Dementiemonitor Mantelzorg.

Tabel 4.1 Positieve ervaringen van mantelzorgers (n = 77/4430)

(Zeer) mee eens	<i>Uw regio</i>	<i>Landelijk totaal</i>
	<i>in %</i>	<i>in %</i>
Ik geniet ook van de leuke momenten met mijn naaste.	88%	90%
Het verrichten van zorgtaken voor mijn naaste geeft mij voldoening.	88%	77%
Mijn naaste waardeert mijn hulp.	75%	74%
Het doet me goed dat mijn naaste dankzij mijn hulp thuis kan blijven wonen.	81%	64%
Doordat ik voor mijn naaste zorg, zijn mijn naaste en ik dichter bij elkaar gekomen.	34%	33%
Sinds mijn naaste dementie heeft, heb ik een betere relatie met mijn naaste.	21%	22%

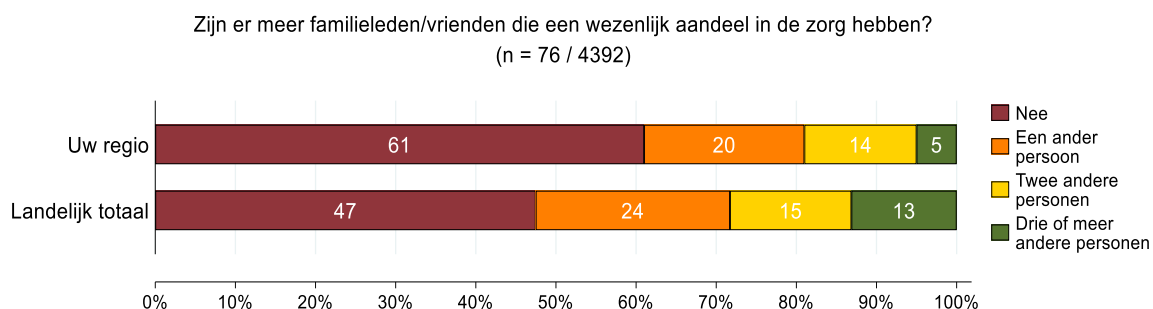
5 Ontvangen en gewenste ondersteuning en zorg

In dit hoofdstuk beschrijven we welke vormen van ondersteuning en zorg mantelzorgers en hun naasten met dementie gebruiken en wensen. Het gaat hierbij niet alleen om professionele vormen van ondersteuning en zorg, maar ook over (ongevraagde) ondersteuning vanuit het sociale netwerk van mantelzorgers en hun naasten met dementie. Cijfers over ontvangen en gewenste vormen van ondersteuning en zorg onder mantelzorgers binnen uw regio, worden afgezet tegen de totale groep mantelzorgers die meedeed aan de Dementiemonitor Mantelzorg.

5.1 Ondersteuning door sociale netwerk en dementievriendelijkheid omgeving

Figuur 5.1 laat zien in hoeverre mantelzorgers binnen uw regio de zorg voor hun naaste delen met anderen.

Figuur 5.1 Aandeel van familieleden of vrienden in de zorg

Hoe dementievriendelijk is hun omgeving volgens mantelzorgers? Tabel 5.1 beschrijft in welke mate mantelzorgers binnen uw regio ongevraagd of gevraagd op hulp kunnen rekenen vanuit hun sociale omgeving en in hoeverre er begrip is voor de situatie van de naaste met dementie.

Tabel 5.1 Dementievriendelijkheid van de omgeving (n = 77/4429)

(zeer) mee eens	<i>Uw regio</i>	<i>Landelijk totaal</i>
	<i>in %</i>	<i>in %</i>
Mijn directe omgeving biedt mij hulp als ik daar om vraag.	86%	78%
Mijn directe omgeving toont voldoende begrip voor de situatie van mijn naaste.	78%	77%
Ik vraag mijn familieleden om hulp voor mijn naaste als dat nodig is.	79%	77%
Mijn directe omgeving toont voldoende begrip voor mijn situatie.	81%	76%
Ik krijg voldoende waardering als mantelzorgers van mijn directe omgeving.	82%	73%
Door het zorgen voor mijn naaste heb ik nieuwe mensen leren kennen.	52%	52%
Ik vraag mijn vrienden om hulp voor mijn naaste als dat nodig is.	47%	38%
Medewerkers uit de buurtwinkel/-supermarkt tonen voldoende begrip voor de situatie van mijn naaste.	35%	37%
Ik vraag mijn burens om hulp voor mijn naaste als dat nodig is.	39%	35%
Mijn directe omgeving biedt mij ongevraagd hulp.	35%	29%
Leden van de (sport-, zang-) vereniging waar mijn naaste lid van is, tonen voldoende begrip voor de situatie van mijn naaste.	21%	25%

5.2 Professionele ondersteuning en zorg

Van welke vormen van professionele hulp en ondersteuning maakten mantelzorgers in uw regio de afgelopen 12 maanden gebruik? Tabel 5.2 laat dit zien. Het gaat hierbij alleen om mantelzorgers van naasten die nog thuis wonen (samen of alleen), dus niet in een zorginstelling.

Tabel 5.2 Hulp en ondersteuning waar mantelzorgers van alleenwonende of samenwonende naasten met dementie en hun naasten de afgelopen 12 maanden gebruik van maakten (n = 66/3292)

Type hulp en ondersteuning	<i>Uw regio</i>	<i>Landelijk totaal</i>
	<i>in %</i>	<i>in %</i>
Casemanagement dementie	79%	81%
Informatie en voorlichting	68%	54%
Activiteiten voor mijn naaste	64%	49%
Hulp bij persoonlijke verzorging en verpleging	35%	42%
Hulp bij het huishouden	53%	42%
Diagnostisch onderzoek	42%	39%
Gespreksgroep voor mantelzorgers/ lotgenotencontact	48%	24%
Behandeling	33%	23%
Personenalarmering	14%	21%
Psychosociale steun voor mijzelf	23%	16%
Psychosociale steun voor mijn naaste	17%	13%
Gemak en veiligheid in de woning*	11%	13%
Tijdelijke opvang	6%	9%
Tijdelijke voortzetting van de ondersteuning van de casemanager	5%	8%
Coachende technologie voor het dagelijks functioneren**	3%	3%
Beeldbellen met de zorgverlener***	0%	1%

Toelichting:

* Onder 'gemak en veiligheid in de woning' verstaan we bijvoorbeeld het gebruik van een deuropener of luisterverbinding.

** Onder 'coachende technologie' verstaan we bijvoorbeeld digitale geheugensteuntjes en navigatieondersteuning met behulp van GPS.

*** Onder 'beeldbellen met de zorgverlener' verstaan we communiceren met de zorgverlener via bijvoorbeeld Facetime, Skype, of een beeldscherm op iPad, computer of televisie.

5.3 Meest noodzakelijke professionele ondersteuning en zorg

Welke vormen van hulp en ondersteuning vinden mantelzorgers in uw regio het meest noodzakelijk om hun naaste zo lang mogelijk thuis te laten wonen? Tabel 5.3 laat dit zien. Het gaat hierbij alleen om mantelzorgers van naasten die nog thuis wonen (samen of alleen), dus niet in een zorginstelling.

Tabel 5.3 Meest noodzakelijke vormen van hulp en ondersteuning in uw regio om de naaste zo lang mogelijk thuis te laten wonen (van mantelzorgers van alleenwonende of samenwonende naasten met dementie) (n = 63/3050)

Type hulp en ondersteuning	<i>Uw regio</i>	<i>Landelijk totaal</i>
	<i>in %</i>	<i>in %</i>
Hulp bij persoonlijke verzorging en verpleging	40%	45%
Casemanagement dementie	46%	44%
Activiteiten voor mijn naaste	48%	42%
Hulp bij het huishouden	41%	40%
Tijdelijke opvang	19%	14%
Gemak en veiligheid in de woning*	11%	11%
Informatie en voorlichting	6%	10%
Gespreksgroep voor mantelzorgers/lotgenotencontact	13%	10%
Psychosociale steun voor mijzelf	8%	9%
Personenalarmering	3%	8%
Psychosociale steun voor mijn naaste	3%	7%
Behandeling	3%	5%
Tijdelijke voortzetting van de ondersteuning van de casemanager	3%	5%
Coachende technologie voor het dagelijks functioneren**	3%	3%
Diagnostisch onderzoek	2%	2%
Beeldbellen met de zorgverlener***	0%	0%

Toelichting:

* Onder 'gemak en veiligheid in de woning' verstaan we bijvoorbeeld het gebruik van een deuropener of luisterverbinding.

** Onder 'coachende technologie' verstaan we bijvoorbeeld digitale geheugensteuntjes en navigatieondersteuning met behulp van GPS.

*** Onder 'beeldbellen met de zorgverlener' verstaan we communiceren met de zorgverlener via bijvoorbeeld Facetime, Skype, of een beeldscherm op iPad, computer of televisie.

6 Waardering voor ondersteuning en zorg

Dit hoofdstuk gaat in op de waardering die mantelzorgers hebben voor het aanbod aan ondersteuning en zorg binnen uw regio en op de verbeterpunten die zij daarbij zien. Cijfers over de waardering binnen uw regio, worden afgezet tegen de totale groep mantelzorgers die meedeed aan de Dementiemonitor Mantelzorg.

6.1 Totale aanbod aan ondersteuning en zorg

In Tabel 6.1 is te zien hoe mantelzorgers het totale aanbod van ondersteuning beoordelen aan de hand van een rapportcijfer (minimaal cijfer 0 'heel erg slecht' en maximaal cijfer 10 'heel erg goed').

Tabel 6.1 Waarderingscijfer over totale aanbod van ondersteuning en zorg bij dementie in uw regio op de schaal 0 'heel erg slecht' – 10 'heel erg goed' (n = 74/4149)

Gemiddeld waarderingscijfer	Cijfer
Uw regio	7,2
Landelijk totaal*	7,4

*Dit cijfer is gebaseerd op ongecorrigeerde data, omwille van de vergelijkbaarheid met het cijfer op regionaal niveau, waardoor deze iets verschilt van het cijfer in de landelijke rapportage.

We vroegen mantelzorgers welke verbeteringen zij wensen bij de ondersteuning en zorg die zij zelf krijgen, zie Tabel 6.2.

Tabel 6.2 Gewenste verbeteringen in de ondersteuning en zorg die mantelzorgers krijgen (n = 77/4459)

Verbeterpunten in de hulp en ondersteuning van mantelzorgers zelf	<i>Uw regio</i>	<i>Landelijk totaal</i>
	<i>in %</i>	<i>in %</i>
Ik wil niets veranderen in de ondersteuning die ik zelf krijg	19%	30%
Afstemming en communicatie tussen verschillende hulp- en zorgverleners	25%	24%
Aandacht, begrip, respect en erkenning voor mij als mantelzorger	27%	20%
Emotionele ondersteuning voor mijzelf	21%	16%
Mogelijkheden voor tijdelijke opvang van mijn naaste, zodat ik zelf ontlast wordt	18%	16%
Informatie over hoe om te gaan met de dementie of de gevolgen van dementie van mijn naaste	22%	16%
Vaker overleg met de betrokken hulp- of zorgverleners	21%	16%
Informatie over de mogelijkheden voor ondersteuning van mijzelf	3%	9%
Anders	3%	9%

Naast verbeterpunten voor de ondersteuning en zorg die de mantelzorger ontvangt, hebben we mantelzorgers gevraagd welke verbeterpunten zij zien voor de ondersteuning en zorg die hun naaste met dementie krijgt, zie Tabel 6.3.

Tabel 6.3 Gewenste verbeteringen in de ondersteuning en zorg die de naaste met dementie krijgt (n = 77/4459)

Verbeterpunten in de hulp en ondersteuning van de naaste met dementie	<i>Uw regio</i>	<i>Landelijk totaal</i>
	<i>in %</i>	<i>in %</i>
Ik wil niets veranderen in de ondersteuning en zorg die mijn naaste krijgt	32%	25%
Vast personeel (niet steeds wisselende gezichten)	17%	25%
Afstemming en communicatie tussen verschillende hulp- en zorgverleners	19%	20%
Meer personeel	16%	16%
Emotionele ondersteuning voor mijn naaste	13%	16%
Aandacht, begrip, respect en erkenning voor mijn naaste	21%	16%
De hoeveelheid tijd voor persoonlijke verzorging (zoals hulp bij het douchen en toiletbezoek)	6%	16%
Informatie en terugkoppeling over het functioneren van mijn naaste	9%	15%
Activiteiten die aansluiten bij de behoeften of beleving van mijn naaste	14%	14%
Mogelijkheden voor tijdelijke opvang van mijn naaste	14%	12%
Informatie voor mijn naaste over hoe om te gaan met de dementie of de gevolgen van dementie	13%	11%
Vaker overleg met de betrokken hulp- of zorgverleners	10%	11%
Informatie over de mogelijkheden voor ondersteuning en zorg voor mijn naaste	12%	11%
Beter geschoold personeel	9%	9%
Anders	3%	7%
Op andere tijden zorg of ondersteuning	6%	6%

6.2 Casemanagement dementie

Wat zijn de ervaringen van mantelzorgers met casemanagement dementie? We vroegen mantelzorgers hoe zij hun casemanager waarden, zie Tabel 6.4. Dit is gedaan op basis van de vraag: 'Zou u de casemanager aanbevelen bij uw vrienden en familie?'. Ook vroegen we mantelzorgers of ze geweest zijn op hun recht op een casemanager, of ze een vaste casemanager hebben, wanneer ze contact hebben en hoe deskundig ze hun casemanager vinden (Figuur 6.1 t/m 6.5). Voor zowel Tabel 6.4 als de figuren geldt dat deze gebaseerd zijn op de antwoorden van mantelzorgers die aangaven gebruik te maken van casemanagement dementie.

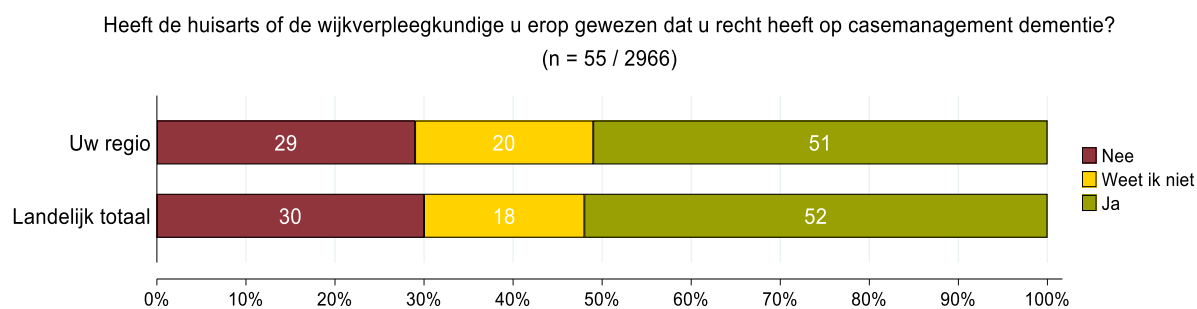
Tabel 6.4 Waarderingscijfer voor casemanagement dementie in uw regio (op de schaal 0 'ik zou de casemanager helemaal niet aanbevelen bij vrienden en familie' – 10 'ik zou de casemanager sterk aanbevelen bij vrienden en familie') (n = 54/2966)

Gemiddeld waarderingscijfer	Cijfer
Uw regio	8,4
Landelijk totaal	8,1

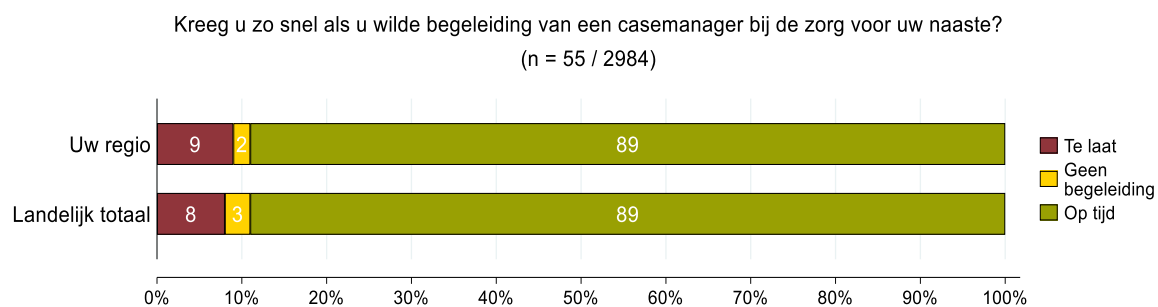
Tabel 6.5 Wie heeft het initiatief genomen om casemanagement te starten? (n = 55/3023)

Initiatiefnemer casemanagement	Uw regio	Landelijk totaal
	in %	in %
De huisarts	27%	38%
Weet ik niet meer	25%	25%
Ikzelf	27%	20%
Anders	11%	11%
De wijkverpleegkundige	5%	7%
De WMO-consulent van de gemeente	5%	5%
Mijn naaste	0%	1%

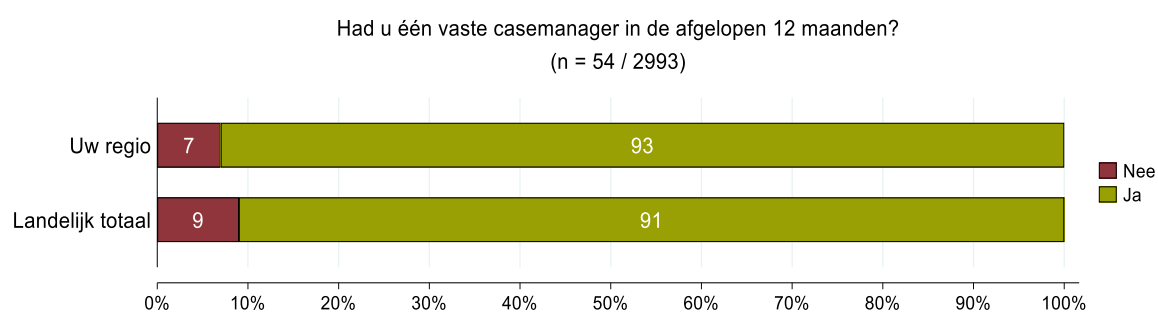
Figuur 6.1 Gewezen op het recht op een casemanager

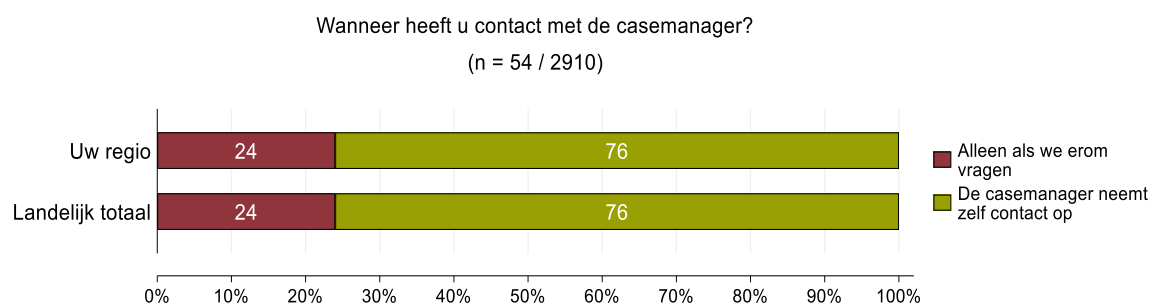
Figuur 6.2 Tijdigheid inzet casemanager

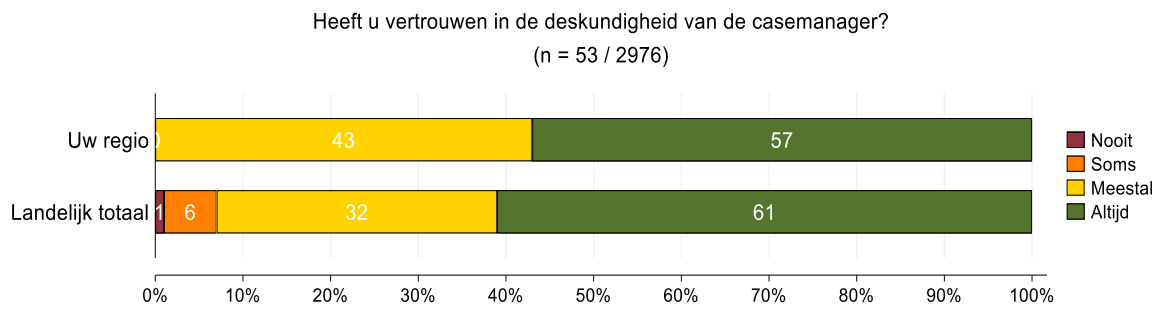
Figuur 6.3 Continuïteit in de persoon die casemanager is

Figuur 6.4 Contact met de casemanager

Figuur 6.5 Vertrouwen in de deskundigheid van de casemanager

6.3 Intramurale zorg

Helaas is in regio Midden-Brabant de respons op dit onderdeel niet hoog genoeg om de resultaten weer te kunnen geven.

Bijlage 1: Postcodegebieden vallend onder regio Midden-Brabant

5000	5047	5104	5170						
5001	5048	5105	5171						
5003	5049	5106	5172						
5004	5050	5107	5175						
5011	5051	5109	5176						
5012	5052	5120							
5013	5053	5121							
5014	5056	5122							
5015	5059	5124							
5017	5060	5125							
5018	5061	5126							
5021	5062	5133							
5022	5063	5140							
5025	5066	5141							
5026	5070	5142							
5032	5071	5143							
5035	5080	5144							
5036	5081	5145							
5037	5084	5146							
5038	5085	5150							
5041	5087	5151							
5042	5089	5152							
5043	5100	5154							
5044	5101	5160							
5045	5102	5161							
5046	5103	5165							